

ผลของโปรแกรมการจัดการความรู้ต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษา เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารระดับต้น ที่โรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่ง

Effect of the Knowledge Management Program on First-Line Nurse Managers' Breastfeeding Counseling Behavior at a Tertiary Hospital.

ปุนปวีร์ กิตติกุล* เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย** พัชราภรณ์ อารีย์***

Punpawee Kittikul* Phechnoy Singchungchai** Patcharaporn Aree***

บทคัดย่อ

Received : 16/7/64

Revised : 22/7/64

Accepted : 29/9/64

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ศึกษาแบบก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการความรู้ต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารระดับต้นในโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยกึ่งทดลองศึกษาแบบก่อนและหลังการทดลอง 2 กลุ่ม ประชากรคือผู้บริหารทางการแพทย์ระดับต้นที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กลุ่มตัวอย่างคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมช่วยคำนวณขนาดตัวอย่างได้จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการจัดการความรู้ด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบวัดระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษา เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน นำมาหาค่าหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.86 และหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งหมดที่ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกัน

*นิสิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการแพทย์

**ศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

***รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

* Master of Nursing Students Nursing Administration Program

**Professor Faculty of Nursing Christian university

*** Associate professor Faculty of Nursing Christian university

ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนใช้โปรแกรมการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p > .05$ และพบว่าหลังใช้โปรแกรมการจัดการความรู้ มีระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .05$ และเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นของกลุ่มทดลองก่อนกับหลังการใช้โปรแกรมการจัดการความรู้ พบว่า มีระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาหลังทดลองมากกว่าก่อนทดลองและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .05$

สรุปผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โปรแกรมการจัดการความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นได้และผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นควรมีการจัดการเรียนรู้เรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พฤติกรรมการให้คำปรึกษา โปรแกรมการจัดการความรู้

Abstract

This research was a quasi-experimental study with both pre- and post-experiment. The objective of this study was to study the effect of a knowledge management program on first-line nurse managers' breastfeeding counseling behavior at a tertiary hospital. The sample group consisted of 70 first-line nurse managers working in breastfeeding-related departments. The G*Power program was used to calculate the sample size. The samples were divided into experimental and control groups, each separated into groups of 35. The research tool was the breastfeeding knowledge management program, general questionnaires, and scale-counseling behavior forms. The research tool was examined for content validity by five experts. The content validity index was at 0.86. Cronbach's alpha coefficient was at 0.96. Data were analyzed using descriptive and statistical paired t-tests and independent t-tests.

As for the results of the study on first-line nurse managers' breastfeeding counseling behavior in both pre- and post-experiment, it was found that comparing the level of first-line nurse managers' breastfeeding counseling behavior between the experimental and control groups, it was found that after using the knowledge management program, first-line nurse managers had a statistically significant difference in counseling behavior scores ($p > .05$). Additionally, compared with pre- and post-usage of the knowledge management program, it was found that the mean scores of post-experimental counseling behaviors were significantly different ($p < .05$) and higher than the pre-experimental one.

The findings indicated that the developed breastfeeding knowledge management program can be positively used to improve breastfeeding counseling behaviors on First-Line Nurse Managers so that first-line nurse managers should have to learn about this continuously.

Keywords: Breastfeeding, Counseling Behavior, Knowledge Management Program

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจของยูนิเซฟ ในปี พ.ศ. 2557 พบอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในช่วงอายุ 0-5 เดือนของโลกอยู่ที่ร้อยละ 38 ปัจจุบันอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มียังคงมีอัตราที่ต่ำในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย¹ ผลสำรวจของยูนิเซฟในปี พ.ศ.2559 ในประเทศไทยพบว่าทารกช่วงอายุ 0-5 เดือนกินนมแม่เพียงอย่างเดียวร้อยละ 23.1² สำหรับโรงพยาบาลตติยภูมิในจังหวัดนครปฐมได้มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตามกระบวนการคุณภาพตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ คลอด หลังคลอด การเลี้ยงดูบุตรในช่วงอายุ 0-5 ปีพบว่าอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือนในปี พ.ศ. 2562 อยู่ที่ร้อยละ 37.34 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่องค์การอนามัยโลก ยูนิเซฟ และกรมอนามัยตั้งไว้ที่ร้อยละ 50 สาเหตุของระดับอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ได้ตามเป้าหมายเป็นประเด็นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำที่ไม่สอดคล้องกันของบุคลากรทางการพยาบาล³ ทำให้แม่ตัดสินใจหยุดเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เร็วขึ้นหรือตัดสินใจไม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างจริงจังในการส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ประสบความสำเร็จ

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนที่ต้องให้คำปรึกษาที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบโดยพยาบาลวิชาชีพ ผู้ดูแลการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ให้การพยาบาลให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโดยตรง⁴ ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นทั้งหัวหน้าเวรหรือหัวหน้าทีมเป็นผู้ใกล้ชิดกับพยาบาลวิชาชีพผู้ดูแลการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ต้องให้คำปรึกษาแก่มารดาเพื่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำเป็นต้องใช้กระบวนการจัดการความรู้เข้ามาประยุกต์ใช้ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้

เพิ่มมากขึ้นกับกลุ่มผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น กระบวนการให้คำปรึกษาจึงเป็นการช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจถึงปัญหาและรับรู้ศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง และเรียนรู้ที่จะจัดการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง⁵ ตามแนวความคิดการให้คำปรึกษาของคอเรย์ (Corey)⁶ ได้สรุปกระบวนการการให้คำปรึกษาไว้ว่าเป็นขั้นตอนและวิธีการที่เป็นลำดับก่อนและหลัง เริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย การใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาอย่างเหมาะสมและการประเมินผลการให้คำปรึกษา ดังนั้นการให้คำปรึกษาจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นควรเรียนรู้จนเกิดเป็นเทคนิคในการให้ความช่วยเหลือพยาบาลให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริงและสามารถมีแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง⁷

กระบวนการจัดการความรู้ (knowledge management) เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างองค์ความรู้ตามแนวคิดของบอนนี รูเบนสแตน-มอนทานโน (Bonnie Rubenstaein-Montano)⁸ ที่สรุปว่ากระบวนการจัดการความรู้เป็นการใช้หลักการคิดเชิงระบบ (System Thinking) ผสมผสานระหว่างการวิเคราะห์ ข้อมูลแบบวิจิตร (Descriptive) และการวิเคราะห์แบบแนะนำ (Prescriptive) เข้าด้วยกัน มีองค์ประกอบ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การระบุความรู้ที่สัมพันธ์กับประเด็นปัญหา (2) การสร้างความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ (3) การเก็บสะสมความรู้ การค้นพบความรู้ใหม่ (4) ประมวลความรู้ (Knowledge codification) (5) การรวบรวมจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ (6) การเผยแพร่ (Knowledge transfer) และ (7) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Knowledge application) ซึ่งกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอนดังกล่าวสามารถเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารทางการพยาบาลได้ในระดับที่สูงขึ้น (แสงสม เพิ่มพูล, 2556)⁹

ดังนั้นการศึกษานี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะสร้างโปรแกรมการจัดการความรู้ในการเพิ่มพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้มากขึ้นและจากทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่ายังขาดการวิจัยในส่วนของพฤติกรรมการให้คำปรึกษาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และยังขาดการพัฒนาโปรแกรมที่จะให้ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นมีพฤติกรรมการให้คำปรึกษาแก่พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ดังนั้นการจัดการความรู้ต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงเป็นเรื่องใหม่ที่น่าจะนำมาขยายความรู้ด้วยการวิจัยในบริบทของโรงพยาบาลของรัฐ โดยสร้างโปรแกรมการจัดการความรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอนของบอนนี รูเบนสเตน-มอนทานโน (Bonnie Rubenstaein-Montano)⁸ สำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นในการส่งเสริมพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตามแนวคิดของคอเรย์ (Corey)⁶

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นมีพฤติกรรมการให้คำปรึกษาหลังเข้าโปรแกรมการจัดการความรู้เพิ่มสูงขึ้นก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความรู้
2. ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นในกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการ

เลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากกว่ากลุ่มควบคุมหลังได้รับโปรแกรมการจัดการความรู้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแนวคิดการจัดการความรู้ของบอนนี รูเบนสเตน มอนทานโน (Bonnie Rubenstaein-Montano)⁸ ที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 2) จัดทำคู่มือและจัดระบบการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง 3) จัดอบรม 4) ประเมินความรู้ผ่านแบบทดสอบความรู้ 5) รวบรวมจัดเก็บความรู้ 6) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้/เรียนรู้ระหว่างผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นเฉพาะกลุ่ม (Focus group) และ 7) ถอดบทเรียนจากกลุ่มเรื่องการให้คำปรึกษาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มาใช้จัดทำโปรแกรมการจัดการความรู้ต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นที่ให้คำปรึกษาแก่พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยตรง ตามแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2004)⁶ ที่ระบุว่ากระบวนการการให้คำปรึกษามี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายของการให้คำปรึกษา 2) การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับคำปรึกษา 3) การวินิจฉัยปัญหา ทำการสรุปปัญหาสาเหตุและส่วนขาดด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4) การให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจถึงปัญหาและรับรู้ศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง และ 5) การติดตามประเมินผลประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษา ดังแผนภาพ 1

ตัวแปรต้น

โปรแกรมการจัดการความรู้ ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

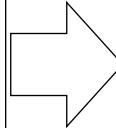
- 1) ประเมินส่วนขาดของความรู้และรวบรวมความรู้ที่ต้องการ
- 2) ผ่านช่องทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้คือสื่อโซเชียล และคู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น
- 3) เรียนรู้เพิ่มเติมที่ศูนย์การเรียนรู้คุณแม่
- 4) ประเมินผลการเรียนรู้ผ่านแบบทดสอบความรู้
- 5) จัดทำที่จัดเก็บความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น
- 6) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้/เรียนรู้ระหว่างผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นเฉพาะกลุ่ม (Focus group)
- 7) ถอดบทเรียนการให้คำปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (Bonnie Rubenstaein –Montano, 2004)

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น

1. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์
2. ด้านการรวบรวมข้อมูล
3. ด้านการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุ
4. ด้านการปฏิบัติการให้คำปรึกษา
5. ด้านการประเมินผล

(Corey, 2004)

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ศึกษาแบบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest– posttest two group design)

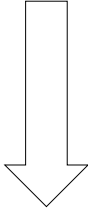
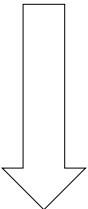
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้แก่ งานฝากครรภ์ ห้องคลอด หอผู้ป่วยสูติกรรม หอผู้ป่วยพิเศษ และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยให้หัวหน้าหน่วยงานจับฉลากคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมคำนวณ กำหนดอำนาจการทดสอบ (β) .95 ค่าความเชื่อมั่น (α) .05 และค่าอิทธิพล (effect size) .90 โดยใช้งานวิจัยที่คล้ายคลึงกันเรื่องผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาและการให้ความรู้ตามหลักการสัมภาษณ์เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อพฤติกรรมสุขภาพและผลลัพธ์ทางคลินิกในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังก่อนได้รับการบำบัดทดแทนไต (จุฑามาศ เทียนสอาด, นิโรบล กนกสุนทรรัตน์ และชาครีย์ กิติ

ยากร, 2561)¹⁰ รวมใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 35 คน **เกณฑ์การคัดเข้า** คือ สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดโครงการ **เกณฑ์การคัดออก** คือ อยู่ระหว่างการพักร้อนหรือลาอบรมหรือลาป่วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โปรแกรมการจัดการความรู้ตามแนวคิดของบอนนี รูเบนสแตน-มอนทานโน (Bonnie Rubenstaein-Montano)⁸ โดยผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นในกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความรู้ที่ดำเนินการรวม 5 สัปดาห์ ตามแผนภาพ 2

กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม
ก่อนเริ่ม โปรแกรม/ โครงการ	ประเมินระดับพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น	ประเมินระดับพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น
สัปดาห์ที่ 1	1. กำหนดความรู้ที่ต้องการ : สอบถามแบบปลายเปิดและแบบทดสอบความรู้ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 2. จัดอบรมให้ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นกลุ่มทดลองจำนวน 12 ชั่วโมงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	
สัปดาห์ที่ 2-5	กำหนดช่องทางการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อโซเชียล ดังนี้ 1. นำคู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นมาสร้างเป็น QR Code เพื่อให้เข้ามาศึกษาโดยง่ายระหว่างการทำงาน 2. ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ให้สำหรับกลุ่มตัวอย่างเข้ามาใช้แลกเปลี่ยนความรู้ 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เฉพาะกลุ่ม (Focus group) ผ่านการใช้สื่อโซเชียลด้วยไลน์กลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กำหนดให้เข้ากลุ่มสัปดาห์ละครั้งรวม 3 ครั้ง 4. ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นประเมินตนเองทั้งก่อนระหว่าง และหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ทำแบบทดสอบความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 5. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมบทเรียนจากโปรแกรมการจัดการความรู้ด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 6. ถอดบทเรียนการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สรุปเป็นแนวทางปฏิบัติการให้คำปรึกษาพยาบาลระดับปฏิบัติการในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	
สิ้นสุดโปรแกรม/ โครงการ	ประเมินระดับพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นกลุ่มทดลอง หลังการใช้โปรแกรม	
		การส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษานมแม่
		
		ประเมินระดับพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นกลุ่มควบคุมหลังสิ้นสุดโครงการ

แผนภาพ 2 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองในโปรแกรมการจัดการความรู้การให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2. แบบสอบถามคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเองตามแนวคิดของโคเรย์ (Corey, 2004)⁶ รวม 21 ข้อ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) ซึ่งมีความหมายของคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาคะแนน 1 หมายถึงน้อยที่สุด คะแนน 2 หมายถึงน้อย คะแนน 3 หมายถึงปานกลาง คะแนน 4 หมายถึงมาก และ

คะแนน 5 หมายถึงมากที่สุด พร้อมกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น มี 5 ระดับ (สมถวิล วิจิตรวรรณ, 2556) ดังนี้ ช่วงคะแนน 4.51-5.00 หมายถึงคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษามากที่สุด ช่วงคะแนน 3.51-4.50 หมายถึงคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษามาก ช่วงคะแนน 2.51-3.50 หมายถึงคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาปานกลาง ช่วงคะแนน 1.51-2.50 หมายถึงคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาน้อย และช่วงคะแนน 1.00-1.50 หมายถึงคะแนนพฤติกรรมกาให้คำปรึกษาน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านตรวจสอบและพิจารณาความครอบคลุมความสอดคล้องความถูกต้องของแบบสอบถาม ผู้วิจัยปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ พร้อมนำผลการพิจารณามาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ได้ค่าเท่ากับ 0.86 และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) กับผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยค่าคอนบาคอัลฟาในแต่ละส่วนของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น 5 ด้าน ดังนี้ 0.79, 0.73, 0.83, 0.92 , 0.84 และภาพรวมทั้งฉบับที่ 0.95 โดยค่า Cronbach alpha ที่ได้มีค่ายอมรับได้ (0.7 – 0.9) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการหลังได้รับหนังสือรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลตติยภูมิในจังหวัดนครปฐม กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการจัดการความรู้การให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นให้กับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนเริ่มโปรแกรมการจัดการความรู้ ทำแบบสอบถามคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น 5 ด้าน ใช้เวลา 15 นาที (Pretest)

2. กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความรู้ตามขั้นตอนการดำเนินการทดลองในโปรแกรมการจัดการความรู้การให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นตลอด 5 สัปดาห์ตามแผนภาพ 2

3. เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมการจัดการความรู้กลุ่มทดลองทำแบบสอบถามคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น 5 ด้าน ใช้เวลา 15 นาที (Post test) และกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น 5 ด้าน ใช้เวลา 15 นาที (Post test) หลังสิ้นสุดโครงการ

4. ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูลทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยตนเอง รวบรวมแบบสอบถาม กล่าวขอบคุณและปิดการเข้าร่วมการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับอายุ เพศ อายุงาน ระดับการศึกษา หน่วยงานหลัก ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการงานอนามัยนมแม่ ด้วยสถิติบรรยาย เช่น การแจกแจงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ Chi-Square Test, ใช้ Independent t-test เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม, และ Paired t-test เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นก่อนกับหลังการใช้โปรแกรมของกลุ่มทดลอง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการขออนุมัติวิจัยผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยคริสเตียนรับรองเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2563 หมายเลข น.13/2563 และจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โรงพยาบาลตติยภูมิในจังหวัดนครปฐม รับรองเมื่อ

วันที่ 23 มีนาคม 2564 หมายเลข COA No. 008/2021 และผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย และการปกป้องการเข้าถึงข้อมูลวิจัยโดยใช้การแทนค่ารหัส ซึ่งผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงได้ กรณีตีพิมพ์ผลการวิจัยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมโดยใช้เหตุผลทางวิชาการเท่านั้น ผู้วิจัยจะทำลายเอกสารวิจัยภายใน 2 ปีหลังจากสิ้นสุดโครงการ เมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยผู้วิจัยให้ลงชื่อในหนังสือยินยอม

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยนี้ได้นำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน คือข้อมูลส่วนบุคคล และผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 35 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศหญิงและสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และข้อมูลอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

พบว่ากลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย 32.50 ปี โดยหน่วยงานหลัก ได้แก่ หน่วยงานห้องคลอดร้อยละ 28.57 และหน่วยบริบาลทารกแรกเกิดร้อยละ 28.57 มากที่สุด ตำแหน่งงานเป็นหัวหน้าทีมร้อยละ 62.86 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่งงานในปัจจุบันเฉลี่ย 11.50 ปี มากที่สุด 5-10 ปี ร้อยละ 51.42 เคยเข้ารับการอบรมที่เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 71.43 ไม่เคยอบรมร้อยละ 28.57 เคยเข้ารับการอบรมที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้มนมแม่ร้อยละ 57.14 ไม่เคยร้อยละ 42.86 ได้เข้าร่วมเป็น

คณะกรรมการงานอนามัยแม่และเด็กร้อยละ 11.43 และไม่ได้เข้าร่วมร้อยละ 88.57

ส่วนกลุ่มควบคุม มีอายุเฉลี่ย 33.50 ปี โดยหน่วยงานหลัก ได้แก่ หน่วยบริบาลทารกแรกเกิดร้อยละ 51.42 มากที่สุด ตำแหน่งงานเป็นหัวหน้าทีมมากที่สุดร้อยละ 60.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่งงานในปัจจุบันเฉลี่ย 9.90 ปี มากที่สุด 5-10 ปี ร้อยละ 74.29 เคยเข้ารับการอบรมที่เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 51.43 ไม่เคยอบรมร้อยละ 48.57 เคยเข้ารับการอบรมที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้มนมแม่ร้อยละ 20.00 ไม่เคยร้อยละ 80.00 ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการงานอนามัยแม่และเด็กร้อยละ 25.71 และไม่ได้เข้าร่วมร้อยละ 74.29

จากข้อมูลส่วนบุคคลพบว่ากลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกันด้วยการทดสอบด้วยค่าสถิติไคร้สแคว (Chi-square) ในหัวข้ออายุ หน่วยงานหลัก ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานที่ $P\text{-value} < .5$

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมทำให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ได้นำเสนอผลการวิจัยก่อนและหลังการใช้โปรแกรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1 ผลการวิจัยก่อนการใช้โปรแกรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 1 หลังนำมาทดสอบทางสถิติใช้ Independent t-test พบว่า คะแนนพฤติกรรมทำให้คำปรึกษาของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ก่อนการใช้โปรแกรมการจัดการความรู้ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (N = 70) โดยรวม

พฤติกรรมการให้คำปรึกษา	กลุ่มทดลอง (n1=35)			กลุ่มควบคุม (n2=35)			t	p-value
	Mean	S.D.	แปลผล	Mean	S.D.	แปลผล		
ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์	2.96	0.88	ปานกลาง	2.57	0.69	ปานกลาง	1.406	.203 ^{ns}
ด้านการรวบรวมข้อมูล	3.16	0.78	ปานกลาง	2.55	0.72	ปานกลาง	.129	.900 ^{ns}
ด้านการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุ	2.78	0.85	ปานกลาง	2.70	0.81	ปานกลาง	-.193	.849 ^{ns}
ด้านการปฏิบัติการให้คำปรึกษา	2.96	0.81	ปานกลาง	2.81	0.82	ปานกลาง	-.602	.573 ^{ns}
ด้านการประเมินผล	2.77	0.80	ปานกลาง	2.77	0.80	ปานกลาง	-.423	.681 ^{ns}
โดยรวม	2.94	0.83	ปานกลาง	2.70	0.77	ปานกลาง	-.552	.638 ^{ns}

^{ns}p > .05

2.2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรม การให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของ ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นหลังการใช้โปรแกรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงใน ตาราง 2 พบว่าเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติใช้ Independent t-test กลุ่มทดลองมีค่ามากกว่ากลุ่ม ควบคุม และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ (p < .05)

ตาราง 2 แสดงผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการ เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น หลังการใช้โปรแกรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (N=70) จำแนกตามรายด้านและโดยรวม

พฤติกรรมการให้คำปรึกษา	กลุ่มทดลอง (n1 = 35)			กลุ่มควบคุม (n2 = 35)			t	p-value
	Mean	S.D.	แปลผล	Mean	S.D.	แปลผล		
ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์	3.73	0.66	มาก	2.61	0.65	ปานกลาง	1.184	.004*
ด้านการรวบรวมข้อมูล	3.70	0.66	มาก	2.58	0.67	ปานกลาง	1.852	.002*
ด้านการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุ	3.68	0.69	มาก	2.70	0.81	ปานกลาง	6.641	.001*
ด้านการปฏิบัติการให้คำปรึกษา	3.62	0.59	มาก	2.82	0.81	ปานกลาง	5.471	.001*
ด้านการประเมินผล	3.53	0.61	มาก	2.79	0.77	ปานกลาง	7.130	.001*
โดยรวม	3.65	0.63	มาก	2.72	0.75	ปานกลาง	6.829	.001*

*p < .05

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความ แตกต่างของพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยง ลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นของ กลุ่มทดลอง ดังแสดงในตาราง 3 ทดสอบความ แตกต่างด้วย Pair t-test พบว่าคะแนนพฤติกรรม การให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วม โปรแกรมการจัดการความรู้เพิ่มสูงมากขึ้นกว่าก่อน การใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < .05)

ตาราง 3 แสดงผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ก่อนและหลังใช้โปรแกรมการจัดการความรู้ของกลุ่มทดลอง (n=35)

พฤติกรรมการให้คำปรึกษา	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง			t	p-value
	Mean	S.D.	แปลผล	Mean	S.D.	แปลผล		
ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์	2.96	0.88	ปานกลาง	3.73	0.66	มาก	-5.657	.001*
ด้านการรวบรวมข้อมูล	3.16	0.78	ปานกลาง	3.70	0.66	มาก	-4.406	.001*
ด้านการวิเคราะห์ปัญหา/สาเหตุ	2.78	0.85	ปานกลาง	3.68	0.69	มาก	-6.280	.001*
ด้านการปฏิบัติการให้คำปรึกษา	2.96	0.81	ปานกลาง	3.62	0.59	มาก	-5.481	.001*
ด้านการประเมินผล	2.77	0.80	ปานกลาง	3.53	0.61	มาก	-6.064	.001*
โดยรวม	2.94	0.83	ปานกลาง	3.65	0.63	มาก	-6.812	.001*

* p < .05

การอภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความรู้ พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาของผู้ดูแลผู้ป่วยในชุมชน พบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาของผู้ดูแลผู้ป่วยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเข้ารับการทดลองด้วยโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเผชิญปัญหาของผู้ดูแลผู้ป่วยก่อนเข้ารับการทดลองไม่แตกต่างกัน นั่นคือ ผู้ดูแลผู้ป่วยของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน¹¹ และผลการศึกษากาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิผลของโรงพยาบาลเอกชน พบว่าการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้มีส่วนสำคัญช่วยทำให้การ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้มีประสิทธิภาพทำให้โรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทยนั้นมีข้อได้เปรียบในการแข่งขัน¹²

คะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น หลังเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความรู้ ของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อภิปรายได้ว่าการใช้แนวคิดการจัดการความรู้นำมาจัดทำโปรแกรมการจัดการความรู้ให้กับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น สามารถช่วยให้พฤติกรรมการให้คำปรึกษาเพิ่มมากขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมสมรรถนะสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้น พบว่าหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นหลังการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการทดลอง¹³ และการศึกษาผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมในการเป็นพยาบาลหัวหน้าเวร¹⁴ พบว่าพยาบาลกลุ่มทดลองหลังการใช้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมในการเป็นพยาบาลหัวหน้าเวรมีความสามารถการปฏิบัติในบทบาทพยาบาลหัวหน้าเวรสูงกว่ากลุ่มควบคุมสำหรับการศึกษาในต่างประเทศโปรแกรมการเตรียม

ความพร้อมสำหรับผู้จัดการพยาบาลหรือผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นนั้นมีความสำคัญและจำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรและความเชื่อมั่น ความสามารถที่จะก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาลที่สนับสนุนให้มีการเตรียมภาวะผู้นำทางการพยาบาลด้านการศึกษาของแฮนนอน (Hannon)¹⁵ สอดคล้องกับการศึกษาผลของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนและปรับปรุงการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบริษัทเอกชน พบว่าบุคลากรภายในองค์กรสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบมากขึ้นหลังมีการใช้รูปแบบการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้น¹⁶ สอดคล้องกับกระบวนการจัดการความรู้ในการศึกษานี้ที่ใช้รูปแบบการจัดการความรู้ที่ประกอบไปด้วย 1) การค้นหาความรู้เพื่อกำหนดองค์ความรู้ที่ต้องการ 2) การแบ่งปันความรู้ 3) การจัดเก็บความรู้ 4) การนำความรู้ไปใช้ 5) การประยุกต์ใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าคะแนนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นหลังเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นก่อนการใช้โปรแกรมในระดับมากทุกด้าน อภิปรายได้ว่าการส่งเสริมให้ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นมีพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเพิ่มมากขึ้นนั้นจำเป็นต้องอาศัยโปรแกรมการจัดการความรู้ตามแนวคิดของบอนนี รูเบนสเตอินมอนทาโน มาใช้เป็นกรอบในการจัดทำโปรแกรมการจัดการความรู้สำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นในด้านการให้คำปรึกษา ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของสมาคมผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่ม (The association for specialists in group work) ที่ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้ให้คำปรึกษาให้มีสมรรถนะการให้คำปรึกษากลุ่ม ประกอบด้วยด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการรวบรวมข้อมูลในการให้คำปรึกษาที่รวมความรู้ด้านทฤษฎี และกระบวนการให้คำปรึกษา ทักษะในการช่วยเหลือและ

การมีเจตคติที่ดีของผู้นำกลุ่มที่มีต่อการให้คำปรึกษา¹⁷ ซึ่งมีองค์ประกอบบางส่วนที่มีความใกล้เคียงกับการศึกษาในครั้งนี้

พฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นหลังการใช้โปรแกรมการจัดการความรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการความรู้ของบอนนี รูเบนสเตอินมอนทาโน (Bonnie Rubenstaein-Montano)⁸ มาจัดทำโปรแกรมการจัดการความรู้สำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ในด้านการให้คำปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมการให้คำปรึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นของโคเรย์ (Corey)⁶ ซึ่งช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความมั่นใจและนำไปสู่การแสดงบทบาททางการพยาบาลที่ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยผู้รับคำปรึกษาสามารถ (1) ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แก่แม่และครอบครัวเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (2) ให้ความรู้ คำปรึกษา และสนับสนุนเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้แก่แม่และครอบครัว (3) ให้ความช่วยเหลือแม่ให้ประสบความสำเร็จในการให้นมลูกตั้งแต่ระยะเริ่มต้นและเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ยาวนาน รวมทั้งการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สอดคล้องกับการศึกษาการศึกษาของคาเรน, บุนุค, แคทเทอร์ลิน, ไมเคิล¹⁸ พบว่าผลการให้คำปรึกษาสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการให้นมบุตรหลังคลอดก่อนคลอดต่อการดูแลสุขภาพทารกคลอดก่อนกำหนด โปรแกรมการดูแลสุขภาพทารกคลอดก่อนกำหนด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารการพยาบาลควรบรรจุโปรแกรมการจัดการความรู้ไว้ในแผนและกำหนดเป็นนโยบายการพัฒนาผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ให้ครอบคลุมทุกคนทั้งในรูปแบบการอบรม คู่มือ เวที แลกเปลี่ยนความรู้ที่หลากหลายช่องทางให้ได้ต่อเนื่อง

ต่อไป เนื่องจากการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้น เป็นความรู้เฉพาะและลึกซึ้ง

2. ด้านวิชาการ การวิจัยในรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมการจัดการความรู้นี้ยังมีน้อย หน่วยงานจำเป็นต้องให้ทุนสนับสนุนด้านการจัดการ ความรู้ให้มากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยนี้ มีความ ชัดเจนว่าโปรแกรมการจัดการความรู้มีผลต่อคะแนน พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของผู้บริหารการพยาบาล ระดับต้น เพิ่มมากขึ้นหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อกระบวนการจัดการความรู้ขององค์กร เพื่อจะได้ทราบตัวแปรที่ทำนายระดับสมรรถนะของ ผู้บริหารการพยาบาลด้านการให้คำปรึกษา

2. ควรพัฒนาเครื่องมือที่ศึกษาองค์ประกอบ ของกระบวนการจัดการความรู้ตามบริบทองค์กรเพื่อ การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ที่มีผลต่อ พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของผู้บริหารการพยาบาล นอกเหนือจากกลุ่มที่ปฏิบัติงานด้านการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่

3. ควรพัฒนาโปรแกรมการจัดการความรู้ที่ มุ่งส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของผู้บริหารการพยาบาลด้านการให้ คำปรึกษาแก่พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านการ เลี้ยงลูกด้วยนมแม่

REFERENCES

1. Jiraphaet, K, Common problems in infants. Documents for the workshop on Advanced course in breastfeeding: Common problems in breastfed infants, February 6, 2019 at Charoen Thani Hotel, Khon Kaen. 2019 [In Thai].
2. Unicef, Breastfeeding: A Key to Sustainable Development. [Internet]. March 2016, [cited 2016] Available from: <http://www.worldbreastfeedingweek.org/pdf/BreastfeedingandSDGsMessaging%20WBW2016%20Summary.pdf>.

3. Wichitsukon, K. Development of a model for promoting breastfeeding among teachers, Faculty of Nursing, Chiang Mai University and nurses at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital. Nurse Message, 41, (Special Edition), pp. 2014 [In Thai].
4. Wongphinit U. Nurse's role in promoting exclusive breastfeeding at hospital discharge. The Thai Red Cross Nursing Journal. 2558; 8(1): 24-33 [In Thai].
5. Nursing Division, Ministry of Public Health, Roles and duties of registered nurses according to their work practice. Publisher: Tawan Media. 2018. [In Thai].
6. Corey, G. Theory and Practice of Group Counseling (5th ed.). California: Thomson Brook/Cole Inc. 2004.
7. Chaleoykitti S., Keskomon T., Health Counseling: Development of Quality of Care. Journal of The Police Nurse. 2558; 7(1): 255-262 [In Thai].
8. Bonnie, R. M., A systems thinking framework for knowledge management. Georgetown: University Press; 2004.
9. Permpool S., Knowledge Management in the Development of the Practice Competency of Nursing Supervisors at a the Tertiary Level Hospital in Prachinburi Province. [dissertation] . Bangkok: Christian University of Thailand; 2013 [In Thai].
10. Tiansarad J., Kanogsunthornrat N., Kitiyakara C., Effects of Counseling and Educational Program based on Motivational Interviewing on Health Behaviors and Clinical Outcomes in Patient with Pre-dialysis Chronic Kidney Disease. Thai Journal of Nursing and Midwifery Practice. 2018; 5(2): 19-38 [In Thai].
11. Punjuy R., Lueboonthavatchai, O., Thato R., The Effect of Group Counseling Program on Coping Ability of Caregivers of Schizophrenic Patients in Community. The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health. 2557; 28(3): 117-129 [In Thai].
12. Srithammanit T., Effective Human Resource Management of Private Hospital. [dissertation]. Bangkok: Thammasat University; 2016 [In Thai].
13. Tannukit P., Charanasomboon S., The Development of Competency Training Program for Hospitals First- Line Managers under the Jurisdiction

of the Medical Service Department, Bangkok Metropolis Administration. Journal of Charoenkrung Pracharak Hospital. 2016; 12(2): 16-26 [In Thai].

14. Charoenboon W., Ujaratana P. Suwankot. K., The Effects of Readiness Preparation for Being Charge Nurses at a Tertiary Level Hospital in the Department of Medical Services under the Ministry of Public Health. Journal of Nakhonratchasima College. 2016; 10 (2): 111-124 [In Thai].

15. Hannon, P. Succession planning: Developing the next generation of nurse leaders. A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy in The

Graduate School of Texas Woman's University. College of Nursing. 2014.

16. Jaowattana Y., Knowledge Management Model for Support and Improve Consulting Services in Information and Communication Technology for private organization. [dissertation]. Bangkok: Sripatum University; 2011. [In Thai].

17. Trozter, J. P. The counselor and the group: Integrating theory, training, and practice. California: Wadsworth; 1977.

18. Karen A, Katherine F, Michelle T. Effects of a randomized counselor trial on the enhancement of prenatal lactation on infant health care. MPH et al. 2006.